

Naziv kolegija	SLOŽENE DRŽAVE I DRŽAVNE ZAJEDNICE	
Nastavnici	Prof.dr.sc. Branko Smerdel; prof.dr.sc. Biljana Kostadinov; prof.dr.sc. Robert Podolnjak	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I, II, III i IV semestar Fakultativni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	Predavanja	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	
Broj sati po semestru	15	
Ciljevi kolegija		
Ciljevi kolegija su osposobiti doktorande za naprednu razinu znanstvene analize u području pojmova složenih država i državnih zajednica. U tom smislu, proučavaju se sofisticirana pitanja ustrojstva složenih država i državnih zajednica i njihov utjecaj na ustavne i političke procese, odnosno razvitak ustavnih i političkih sustava u povijesnoj, komparativnoj i normativnoj perspektivi.		
Sadržaj kolegija		
<p>RAZVOJ FEDERALIZMA: suvremena znanstvena tumačenja povijesnog i normativnog razvoja federalizma, s posebnim naglaskom na klasični američki model i njegov utjecaj u svijetu, suvremena znanstvena tumačenja specifičnih ustavnopravnih značajki federativne države, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p> <p>USTAVNOPRAVNE ZNAČAJKE SLOŽENIH DRŽAVA I DRŽAVNIH ZAJEDNICA: suvremena znanstvena tumačenja specifičnih značajki konfederacije, federacije i Europske unije, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p> <p>DRUGI OBLICI SLOŽENIH DRŽAVA I DRŽAVNIH ZAJEDNICA: suvremena znanstvena tumačenja specifičnih značajki drugih oblika složenih država i državnih zajednica (personalna unija, realna unija, zakonodavna unija, asimetrične zajednice država)</p> <p>POSEBAN SLUČAJ SLOŽENE DRŽAVE-BOSNA I HERCEGOVINA: nastanak Ustava Bosne i Hercegovine, Washingtonski sporazum, Daytonski sporazum, temeljna koncepcija državnog uređenja, ustrojstvo vlasti, pravna priroda države Bosne i Hercegovine, blokirane promjene, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p>		

AKTUALNOST FEDERALISTIČKE TEORIJE: suvremena znanstvena tumačenja specifičnih odnosa federacije i suvereniteta, primjene federalnog načela, elemenata federalnog načela, federacije i federalizma te raspada federacija, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse

USTAVNOST EUROPSKE UNIJE: suvremena znanstvena tumačenja Europske unije kao novog oblika državne zajednice, ustavnog izbora u procesu europske integracije, hrvatske ustavnosti u Europskoj uniji, važnosti nacionalnog ustava u državnim integracijama, diobe nadležnosti prema Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, ustavnog i nacionalnog identiteta, ustavnog određenja europske Hrvatske te federalnog načela i perspektiva razvoja Europske unije (Lisabonski ugovor i budućnost europske integracije), primjeri iz ustavnopravne i političke prakse

Očekivani ishodi učenja

INTELEKTUALNE (KOGNITIVNE) VJEŠTINE

Znanje i razumijevanje

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Definirati na naprednoj znanstvenoj razini velike ustavne sustave u komparativnoj perspektivi, federalno načelo i oblike složenih država. Doktorand treba biti u stanju odrediti i razlikovati specifična pitanja modela ustrojstva vlasti u državi i složenih država i državnih zajednica.

Objasniti na naprednoj znanstvenoj razini pravno razlikovanje konfederacije, federacije, ostalih oblika složenih država i državnih zajednica, s posebnim naglaskom na Europsku uniju.

Diskutirati na naprednoj znanstvenoj razini o različitim sustavima ustrojstva vlasti te federalnom načelu.

Opisati na naprednoj znanstvenoj razini razvitak složenih država i državnih zajednica u komparativnoj i povijesnoj perspektivi te povijesni razvitak federalističke teorije.

Primjena

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Ilustrirati na naprednoj znanstvenoj razini oblike ustrojstva vlasti i složenih država i državnih zajednica.

Interpretirati na naprednoj znanstvenoj razini ustavne institucije u okviru složenih država i državnih zajednica u poredbenoj i povijesnoj perspektivi sukladno temeljnim načelima ustavne vladavine u suvremenim demokracijama.

Primijeniti na naprednoj znanstvenoj razini stečena znanja u svrhu kvalifikacije konkretnih ustavnih institucija i procesa u složenim državama i državnim zajednicama.

Sprovesti stečene spoznaje na najsloženije znanstveno objašnjavanje ustavnih institucija i procesa u složenim državama i državnim zajednicama (osobito u svrhu primjene propisa različite pravne snage).

Analiza

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Kategorizirati na naprednoj znanstvenoj razini velike ustavne sustave u okviru teorija o složenim državama i državnim zajednicama.

Izdvojiti aktualnost federalističke teorije i federalnog načela u perspektivi razvoja EU.

Analizirati na naprednoj znanstvenoj razini unutrašnju logiku nastanka i funkcioniranja političkih institucija i ustavnih modela u okviru složenih država i državnih zajednica.

Usporediti na naprednoj znanstvenoj razini značajke ustavnih sustava složenih država i državnih zajednica te njihove učinke na politički proces u komparativnoj perspektivi.

Sinteza

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Sastaviti najsloženija znanstvena objašnjenja ustavnih institucija i političkih procesa u okviru složenih država i državnih zajednica, uspoređujući različite teoretske pristupe.

Predložiti metode komparativnog znanstvenog pristupa za istraživanje nekog fenomena.

Vrednovanje

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Preispitati na naprednoj znanstvenoj razini svakodnevne političke procese u okviru složenih država i državnih zajednica te odrediti njihov znanstveni okvir i objašnjenje.

Zaključiti na naprednoj znanstvenoj razini o važnosti komparativnog i povijesnog poredbenog ustavnog prava za hrvatski ustavnopravni sustav, u okviru teorija o složenim državama i državnim zajednicama.

Prosuditi na naprednoj znanstvenoj razini o potrebama i ciljevima reforme hrvatskih političkih institucija u znanstvenom okviru.

Vrednovati na naprednoj znanstvenoj razini federalno načelo i perspektive razvoja Europske Unije.

Opće (generičke) vještine

Nakon uspješno usvojenog predmeta doktorand će moći:

- javno prezentirati usvojene ishode učenja;
- izraziti se jasnim tekstom tumačeći svoja stajališta u argumentiranoj debati;
- razumjeti na naprednoj znanstvenoj razini ustrojstvo i djelovanje složenih država i državnih zajednica;
- razumjeti na naprednoj znanstvenoj razini primjenu federalnog načela u povijesnoj i komparativnoj perspektivi.

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

Interaktivna nastava: predavanja, seminarski rad, analiza odluka ustavnih sudova. Mentorsko vođenje istraživačkog rada studenata usmjereno na objavljivanje znanstvenih radova. Sudjelovanje studenata u znanstvenim projektima Katedre za Ustavno pravo i interdisciplinarnim projektima Fakulteta.

Usmeni ispit ili izrada i obrana pismenog znanstvenog rada. Na temelju popisa dopunske literature (koji nije zatvoren), student bira ispitnu literaturu u dogovoru s nastavnikom.

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

Kvaliteta i uspješnost izvedbe kolegija prati se redovitim evidencijama održane nastave, pohađanja nastave, položenih ispita, provedenih originalnih znanstvenih istraživanja te anonimnim anketama polaznika nakon odslušanog semestra. Informacije o zadovoljstvu doktoranada koriste se za unapređenja kvalitete izvedbe nastave.

Obveze studenata

Pohađanje i sudjelovanje u svim oblicima nastave; istraživački rad; polaganje ispita ili obrana pismenog znanstvenog rada.

Obvezna literatura

Smerdel, Branko, Ustavno uređenje europske Hrvatske, Narodne novine, Zagreb, 2013.

Smerdel, Branko, O ustavima i ljudima, Informator, Zagreb 2012.

Smerdel, Branko, Američke teorije federalizma, uvodna studija u: Vincent Ostrom: Politička teorija složene republike (preveo: Branko Smerdel), Informator, Zagreb, 1989., str.3.-54.

Smerdel, Branko (ur.), Primjena federalnog načela i pouke ustavne reforme 1971. (zbornik), Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar za demokraciju i pravo "Miko Tripalo", Zagreb, 2007.

Kostadinov, Biljana, E pluribus unum: ustavnost država članica američke federacije, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 2/2007, str.291.-312.

Kostadinov, Biljana, Fragmentirane države u Europi, Informator: instruktivno-informativni list za ekonomska i pravna pitanja, br. 5774-5775, str. 1.-2. (2009.)

Kostadinov, Biljana, Amandman II na Ustav Sjedinjenih Američkih Država, Pravnik, 42 (2008) 1 (86), Zagreb, 2008., str.51.-64.

Smerdel, Branko, Kraj tranzicije i nužnost konsolidacije pravnog sustava, Hrvatska pravna revija 12 (2012) 2

Smerdel, Branko, Temeljni problemi ustavnog izbora u Europskoj uniji, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 3-4/2003, str.509.-527.

Kostadinov, Biljana, Ustavno sudovanje u Europi i ustavni Janus - načelo jednakosti, Hrvatska pravna revija, 10/2009

Kostadinov, Biljana, Prethodno pitanje ustavnosti, Liber amicorum Petar Klarić, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2013

Kostadinov, Biljana, Prethodna pitanja ustavnosti u nacionalnom pravu i pravo Europske unije, u: Prethodni postupak u pravu Europske unije (Ćapeta, Tamara; Goldner Lang, Iris; Perišin, Tamara; Rodin, Siniša - ur.), Narodne novine, 2011., str.161.-176

Gotovac, Miljenko; Kostadinov, Biljana, Autonomne zajednice u Španjolskoj, Pravnik – časopis za pravna i društvena pitanja 42 (2008.) 1 (86), str. 23-33.

Osnovna izborna literatura

Na temelju popisa dopunske literature (koji nije zatvoren i koji se periodički ažurira u skladu s dinamikom objave novih radova relevantnih za područje koje obuhvaća sadržaj predmeta), student bira ispitnu literaturu u dogovoru s nastavnikom. Popis dopunske literature nalazi se u repozitoriju na web stranici Katedre za ustavno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.